SPIS TRESCI

WPROWADZENIE (A.Andrzejczak) ..... 6

I. SPOŁECZNE UMIEJĘTNOSCI NAUCZYCIELA SZKOŁY SREDNIEJ (M.Łukasiewicz) ..... 7

Cele rozdziału ..... 7

Wprowadzenie ..... 7

1. Zaburzenia w percepcji i komunikacji interpersonalnej jako podstawa trudności w kontakcie nauczyciel - uczeń ..... 8

2. Wywieranie wpływu na uczniów i egzekwowanie poleceń ..... 19

3. Rozwiązywanie konfliktów ..... 21

4. Nauczanie i prowadzenie wykładu ..... 24

5. Metody doskonalenia umiejętności nauczyciela ... 27

Pytania i ćwiczenia ..... 28

Literatura ..... 29

II. INSPIROWANIE ROZWOJU UCZNIÓW (G.Bartkowiak) ..... 30

Cele rozdziału ..... 30

Wprowadzenie ..... 30

1. Czynniki warunkujące twórczy rozwój człowieka .. 31

2. Metody inspirowania uczniów i klasy szkolnej do twórczej pracy ..... 37

Pytania i ćwiczenia ..... 49

Literatura ..... 50

III. OD EDUKACJI TRADYCYJNEJ DO EDUKACJI ELASTYCZNEJ (J.Minkiewicz-Najtkowska) ..... 53

Cele rozdziału ..... 53

Wprowadzenie ..... 53
1. Uczyć się aby żyć. Uczyć się aby być. Uczyć się bez granic ..... 54
2. Pedagogiki alternatywne ..... 58
3. Antypedagogika ..... 67
Pytania i ćwiczenia ..... 71
Literatura ..... 77
IV. OGOLNE ZASADY UCZENIA SIĘ I MOTYWACJI (A.Andrzejczak) ..... 78
Cele rozdziału ..... 78
Wprowadzenie ..... 78
1. Zasada motywacji ..... 79
2. Zasada warunków wstępnych ..... 81
3. Zasada wzorca ..... 82
4. Zasada przystępności ..... 82
5. Zasada różnorodności ..... 83
6. Zasada praktyki ..... 84
7. Zasada czasu ..... 86
8. Zasada stopniowania ..... 87
9. Zasada zadań ..... 87
10. Zasada przyjemności ..... 88
Pytania i ćwiczenia ..... 91
Literatura ..... 92
V. OPERACYJNE FORMUŁOWANIE CELÓW LEKCJI (A.Andrzejczak) 93
Cele rozdziału ..... 93
Wprowadzenie ..... 93
1. Ogólne i operacyjne cele kształcenia ..... 94
2. Składniki celu operacyjnego ..... 96
3. Procedura operacjonalizacji ..... 99

Pytania i ćwiczenia ..... 110
Literatura ..... 112
VI. NAUCZANIE POJĘĆ, ZASAD I ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW
(A.Andrzejczak) ..... 113
Cele rozdziału ..... 113
Wprowadzenie ..... 113
1. Zasadnicze etapy pracy z uczniami ..... 114
2. Nauczanie pojęć ..... 117
3. Nauczanie zasad ..... 123
4. Nauczanie rozwiązywania problemów ..... 127
a - Ogólne zasady i strategie rozwiązywania problemów ..... 129
b - Nauczanie sposobów rozwiązywania problemów . 138
Pytania i ćwiczenia ..... 142
Literatura ..... 147
VII. ROZWAZANIA O NAUCZYCIELU (A.Wesołowski) ..... 148
Cele rozdziału ..... 148
Wprowadzenie ..... 148
1. Szkoła jako system społeczny ..... 149
2. Rola nauczyciela w szkole ..... 154
3. O powołaniu do zawodu nauczycielskiego ..... 159
4. Doskonalenie się w roli człowieka i nauczyciela 160
5. O dumie zawodowej ..... 162
Literatura ..... 165
Dodatkowa literatura w czasopismach ..... 166

## WPROWADZENIE

Przygotowany przez zespół pracowników i współpracowników Międzywydziałowego Studium Pedagogicznego zestaw materiałów dydaktycznych przeznaczony jest dla kandydatów na nauczycieli przedmiotów ekonomicznych w szkołach średnich.

Zadaniem opracowanych materiałów nie jest zastąpienie podręczników, ale uzupełnienie luki, jaka wytworzyła się pomiędzy najnowszymi publikacjami pedagogiczno-metodycznymi o charakterze ogólnym a potrzebami nauczycieli przedmiotów ekonomicznych w szkołach średnich, związanymi ze specyficznymi cechami kształcenia ekonomistów. Materiały zawierają problemy i przykłady dostosowane do programu średniej szkoły ekonomicznej. Dokonując wyboru tematyki brano pod uwagę najpilniejsze potrzeby uzupełnienia braków źródłowych w poszczególnych przedmiotach.

Publikacja służyć ma słuchaczom Międzywydziałowego Studium Pedagogicznego w trakcie całych studiów, gdyż zawiera materiały przydatne na zajęciach z psychologii, pedagogiki, dydaktyki przedmiotów ekonomicznych oraz na seminarium pedagogicznym. Umieszczone na zakończenie rozdziałów pytania i ćwiczenia mogą być wykorzystane na zajęciach oraz do samodzielnego studiowania.

Autorzy liczą na to, że w trakcie wykorzystywania materiałów na zajęciach poszczególne części zostaną udoskonalone i wzbogacone dzięki opracowaniu nowych przykładów oraz sygnalizowaniu pominiętych problemów.

Poznań, wrzesień 1993 r.